

Stichting Nationale Koolstofmarkt

Jaarverslag 2019

SNK

Stichting Nationale Koolstofmarkt

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Overzicht van activiteiten.....	4
Werkgroepen.....	4
Werkgroep 1: Methoden en Regels	4
Werkgroep 2 (Groene projecten):.....	5
Commissie van Deskundigen.....	6
Validatie.....	6
Bestuur:	7
Deelnemers van de Green Deal / Stichting Nationale Koolstofmarkt.....	7
3. Resultaten.....	8
Methoden.....	8
Regels	8
Projecten	8
Website	8
4. Verwachtingen voor 2020	9
Methoden en regels	9
Projecten	9
Communicatie	9
Register.....	9
Tarieven.....	9
Deelnemers	10

1. Inleiding

2019 was een belangrijk jaar voor het initiatief van het ontwikkelen van een nationale koolstofmarkt in Nederland, organisatorisch en inhoudelijk. De Green Deal Nationale Koolstofmarkt, getekend in mei 2017, werd op 24 december 2019 'overgezet' in de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK). Hiermee is een rechtspersoon opgericht die het werk van de Green Deal kan voortzetten en uitbouwen en zelf koolstofcertificaten kan uitgeven. Gezien het tijdstip van oprichting van SNK, gaat dit jaarverslag grotendeels over activiteiten uitgevoerd in 2019 binnen de Green Deal.

Inhoudelijk werd gewerkt aan methodedocumenten om voor verschillende projecttypen emissiereducties te kunnen berekenen. De procedure hierbij is dat marktpartijen ideeën aandragen voor emissiereductiemaatregelen en dat zij, na bespreking en advies binnen de werkgroepen van de Green Deal/SNK, deze zelf uitwerken in een methodedocument. De methode wordt vervolgens door een onafhankelijke Commissie van Deskundigen beoordeeld en gepubliceerd voor publieke inspraak, alvorens door het bestuur te worden vastgesteld en opgenomen in het Rulebook op de website www.NationaleCO2Markt.nl. In totaal werd in 2019 aan negen methodedocumenten gewerkt.

Naast de methodedocumenten voor specifieke projecttypen werd in 2019 ook een stel generieke regels geformuleerd voor uitgifte van koolstofcertificaten. Met deze regels kunnen projectontwikkelaars het gehele proces van projectplan naar uitgifte en registratie van koolstofcertificaten doorlopen. De regels worden door de werkgroepen geschreven en volgen eenzelfde procedure als de vaststelling van de methodedocumenten (met oordeel van onafhankelijke deskundigen en publieke inspraak). In 2019 werden zes regels uitgewerkt.

Het werk binnen de Green Deal in 2019 werd mogelijk gemaakt door bijdragen van partijen van de Green Deal. Daarnaast ontving de Green Deal een bijdrage uit de Klimaatveloppe 2019; deelproject '0.4a CO2-certificering'. De nadruk lag hierbij vooral op het ontwikkelen van een marktinstrument voor groene projecten in Nederland.

Per december 2019 had SNK een Bestuur, een Commissie van Deskundigen, twee Werkgroepen (Werkgroep Methoden en Regels en Werkgroep Groen) en een Deelnemersraad. Deze laatste bestaat uit partijen van de Green Deal en partijen die zich later bij het initiatief hebben aangesloten en er aan bijdragen. Medio 2019 werd een validator benoemd voor de onafhankelijke beoordeling van projectplannen. In 2020 zal SNK een directeur aanstellen.

De vooruitzichten voor de komende jaren zijn positief. Waar het werk in 2019 zich nog veelal afspeelde achter de schermen, in de werkgroepen, zal in 2020 SNK meer zichtbaar zijn, bijvoorbeeld met concrete projectactiviteiten, een openbaar, online register voor projecten en certificaten en, als gevolg daarvan, meer aandacht voor nationale en regionale activiteiten voor emissiereductie. Uit correspondentie en telefonische verzoeken blijkt daarnaast een toenemende belangstelling van verschillende publieke en private organisaties om via aankoop van Nederlandse koolstofcertificaten te investeren in Nederlandse klimaatprojecten om zo de eigen klimaatvoetafdruk te verminderen. Ook was er op 12 september 2019 aandacht voor de Nationale Koolstofmarkt op BNR Nieuwsradio.

Uitdagingen voor 2020 zijn om het register operationeel te maken en het verdienmodel voor SNK verder uit te werken. Belangrijk is verder om te blijven investeren in communicatie, niet zozeer als marketinginstrument, maar voor duidelijkheid over de rol van SNK als borgingsinstelling. Daarnaast blijft het belangrijk om marktpartijen helder te informeren over wat men kan met koolstofcertificaten en hoe de gecertificeerde emissiereducties additioneel zijn aan vigerend overheidsbeleid gericht op het halen van de klimaatdoelen van 'Parijs'.

2. Overzicht van activiteiten

Werkgroepen

Werkgroep 1: Methoden en Regels

Werkgroep 1 vergaderde in 2019 ongeveer om de zes weken (zeven maal in het jaar). Vergaderruimte hiervoor werd aangeboden door Tauw/Syntraal te Utrecht. Werkgroep 1 bestaat uit de volgende personen:

- Simon Bos (voorzitter)
- Frans Vlieg
- Mylène Zambon
- Gerard Adema
- Ieke Benschop
- William Gerardu
- Ad Phernambucq

Deze personen hebben zich bereid getoond om in de werkgroep zitting te nemen n.a.v. een verzoek hiertoe van het bestuur aan Green Deal-partijen.

Werkgroep 1 behandelde in 2019 de volgende methodedocumenten:

- **Valuta voor Veen:** grondwaterverhoging in veenweidegebieden
- **Aqua- en riothermie:** benutting warmte uit afval- en oppervlaktewater voor verwarming gebouwen
- **Revitalisering van bossen** die aangetast worden door essentaksterfte
- **Cow credits:** het verminderen van methaanemissies bij runderen door toediening van voedingssupplement
- **Recell:** recycling van cellulose uit afvalslib
- **Olivijn:** onomkeerbare vastlegging van CO₂ via civiele toepassingen van olivijn
- **Band op Spanning:** slimme bandenpomp om bandenspanning beter te controleren en te onderhouden voor lager brandstofverbruik en lager CO₂-emissies
- **Blue carbon:** bescherming van kwelders voor versterkte opslag van koolstof

Van deze methoden zijn valuta voor veen, aqua/riothermie, cow credits, essentaksterfte, recell en olivijn voor advies voorgelegd aan de Commissie van Deskundigen. Valuta voor veen en aqua/riothermie zijn na publieke inspraak opgenomen in het Rulebook.

De methodedocumenten volgen een vast stramien met stappen voor het vaststellen van emissiereductie (inclusief monitoring). Marktpartijen vullen dit stramien zelf in met hulp van de werkgroepleden. Gewoonlijk gebeurt dit in een aantal ronden; tussenversies worden in de vergaderingen besproken. De werkgroep legt het methodedocument voor aan de Commissie van Deskundigen wanneer:

- Het methodedocumenten volgens de werkgroep voldoet aan de kwaliteitseisen van de Green Deal / SNK, en/of
- Er specifieke vragen zijn omtrent de methode waar de werkgroep graag onafhankelijk advies over inwint.

Naast methodedocumenten voor specifieke projecttypen, werkte Werkgroep 1 in 2019 aan de volgende basisregels voor de Nationale Koolstofmarkt:

- **Additionaliteit:** voor borging dat de certificaten worden uitgekeerd op grond van emissiereducties die additioneel zijn aan vigerend beleid en gangbare praktijk (Rulebook)
- **Ex ante uitgifte van certificaten:** voorwaarden voor het uitkeren van certificaten aan begin van project op grond van gevalideerd projectplan (Rulebook)
- **Procedure voor uitgifte van certificaten:** stapsgewijze uitleg van proces van validatie van projectplan, monitoring van projectvoortgang, verificatie van behaalde emissiereductie, uitgifte van certificaten o.b.v. verificatierapport en registratie van uitgegeven certificaten (Rulebook)
- **CO₂-reductieberekening elektriciteit in het licht van het ETS:** Omgang met interactie met het EU emissiehandelssysteem (ETS) v.w.b. extra stroomverbruik en -productie bij projecten (Rulebook)
- **Verificatie van emissiereductie bij kleinschalige projecten:** teneinde de kosten i.v.m. verificatie voor kleinschalige projecten beheersbaar te houden kijkt de werkgroep naar manieren om projecten in programma's te organiseren en verificatie op programmaniveau te organiseren, zodat verificatiekosten over meerdere projecten kunnen worden verdeeld.

Regels ontstaan n.a.v., bijvoorbeeld:

- Het werk aan methodedocumenten, zoals de vraag hoe om te gaan met projecten die warmtepompen gebruiken en dus stroom van het net afnemen met bijbehorende CO₂-uitstoot.
- Concrete vragen van marktpartijen, zoals partijen die kleinschalige projecten ontwikkelen en zich zorgen maken over de verificatiekosten.
- Vragen van de Commissie van Deskundigen.

Naast de regels die door de Werkgroep zijn voorbereid, is er ook een regel geformuleerd door de Rijksoverheid, in de vorm van een zienswijze over wat een koper van een certificaat er mee kan en wat niet (Rulebook).

Werkgroep 2 (Groene projecten):

Werkgroep 2 vergaderde in 2019 ongeveer iedere anderhalve maand (zes keer), meestal in Amersfoort. De werkgroep bestond in 2019 uit de volgende personen:

- Frans Vlieg (voorzitter)
- Paul Vertegaal
- Sjef Staps
- Anne Marieke Motelica
- Jan-Pieter Peijs
- Gijs Kuneman
- Mylène Zambon
- Gerard Adema
- Arjan Alkema

Deze personen hebben zich bereid getoond om in de werkgroep zitting te nemen n.a.v. een verzoek hiertoe van het bestuur aan Green Deal-partijen. Werkgroepleden opereren op persoonlijke titel.

Het doel van Werkgroep 2 is om emissiereductie in de sfeer van bossen, landbouw en andere natuurtoepassingen te ondersteunen door:

- Het in kaart brengen, samen met marktpartijen, welke opties er zijn qua groene projecten.
- Hoe deze projectopties zich verhouden tot Nederlands klimaat- en ander relevant landbouw- en natuurbeheerbeleid.
- Te onderzoeken op welke manieren projecten emissies reduceren en hoe deze in een methodedocument te vatten.

Methodedocumenten voor groene projecten, zoals voorbereid in Werkgroep 2, worden vervolgens voorgelegd aan Werkgroep 1 voor een methodologische bespreking (zie hierboven in dit verslag). Aangezien diverse projecttypen binnen de Green Deal/SNK een groen karakter hebben, komt het in de praktijk vaak voor dat Werkgroep 2 het voorwerk qua methode doet voor een projecttype en dat Werkgroep 1 het methodedocument vervolgens, na een toets op methodologische consistentie, klaar maakt voor advies van de Commissie van Deskundigen. Ook komt het voor dat in Werkgroep 2 discussies ontstaan over een bepaald onderwerp en dat hierover een vraag aan Werkgroep 1 wordt voorgelegd. Dit kan dan leiden tot een regel voor in het Rulebook.

Commissie van Deskundigen

De Commissie van Deskundigen is het adviesorgaan van de Green Deal/SNK en bestond in 2019 uit de volgende onafhankelijke deskundigen:

- Jacqueline Cramer (voorzitter)
- Elfrieke van Galen
- Catrinus Jepma

Namens de Rijksoverheid woonden Marcel Taal (Ministerie EZK) en Peter Zijlema (RVO) bijeenkomsten van de Commissie bij als toehoorder. Zij werden, waar nodig, geconsulteerd over beleidsaspecten die relevant waren voor het advies van de Commissie. De Commissie kwam in 2019 vier keer bijeen in vergaderingen in Utrecht (bij Tauw of RVO).

Validatie

In 2019 zette de Green Deal/SNK een procedure op met stappen die moeten worden gezet om te komen tot een certificaat:

1. Voor een project wordt een **projectplan** gemaakt volgens het methodedocument voor het betreffende projecttype.
2. Dit plan wordt **gevalideerd** door te toetsen of het plan correct volgens het methodedocument is gemaakt.
3. Na validatie en start wordt de voortgang van het project **gemonitord** volgens een monitoringsplan (dat onderdeel is van het gevalideerde projectplan).
4. Op grond van monitoringsrapporten en steekproeven wordt de emissiereductie **geverifieerd**.
5. SNK **geeft certificaten uit** n.a.v. geverifieerde emissiereducties.
6. Uitgegeven certificaten worden op rekening van de projectpenvoerder gezet in het **register**.

Volgens deze procedure wordt de verificatie (stap 5) uitgevoerd door een onafhankelijke, externe instelling (d.w.z. instelling die geen onderdeel van SNK uitmaakt) die wordt benoemd door de projectpenvoerder. De validatie van projectplannen (stap 2) wordt uitgevoerd door een onafhankelijke deskundige die wordt benoemd door SNK. In 2019 werd Chris Arthers door het bestuur van de Green Deal/SNK gevraagd voor de functie van validator. De validator zal in de toekomst nauw samenwerken met de directeur van SNK, volgens het vier-ogenprincipe.

De validator zette in 2019 een validatiemodel op voor het projecttype valuta voor veen, na indiening van een projectplan voor dit projecttype. De validator controleerde m.b.v. dit model het projectplan

en stelde vragen ter verduidelijking en gesuggereerde verbeteringen aan de projectpenvoerder. Afronding van deze eerste validatie wordt verwacht in 2020. Het opzetten van het validatiemodel wordt per projecttype betaald uit de begroting van SNK en de validatie van een projectplan wordt betaald door projectpartijen.

Bestuur:

Namens de partijen van de Green Deal is de Stichting Nationale Koolstofmarkt opgericht door:

- Hans Warmenhoven (voorzitter)
- Jan-Pieter Peijs (penningmeester)
- Arjen Struijk (secretaris)
- Joris Hogenboom (algemeen bestuurslid)

Zij vormen het bestuur van SNK en opereren op persoonlijke titel.

De dagelijkse leiding van SNK wordt verzorgd door een directeur. Deze wordt in 2020 benoemd.

Gedurende 2019 werd de uitvoering van werkzaamheden van de Green Deal gecoördineerd door Wytze van der Gaast (JIN Climate & Sustainability, Groningen).

Deelnemers van de Green Deal / Stichting Nationale Koolstofmarkt

Per december 2019 waren de volgende organisaties aangesloten bij de Green Deal en daarmee deelnemer van de Stichting Nationale Koolstofmarkt:

1. CLM Onderzoek en Advies B.V.
2. Climate Neutral Group N.V.
3. Stichting CO2-Bank Utrecht
4. Essent N.V.
5. Stichting Friese Milieufederatie
6. GreenSand Stock N.V.
7. Stichting Duurzaam Den Haag, handelend onder de naam Klimaatfonds Haaglanden
8. Stichting Louis Bolk Instituut
9. Mijnwater B.V.
10. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland
11. Stichting De Natuur en Milieufederaties
12. Stichting Zeeuws Duurzame Energie en Klimaatfonds, handelend onder de naam Zeeuws Klimaatfonds
13. Re-N Technology B.V., handelend onder de naam Zitta Biogas, inzake Netwerk Mestvergisting Zuid-Holland
14. Syntraal B.V. (onderdeel van Tauw)
15. Stichting Waternet
16. Staatsbosbeheer
17. South Pole
18. CO₂ Bank Zuid-Holland
19. Recell

Deelnemers ontmoetten elkaar in een vergadering op 7 mei 2019 (in Utrecht).

3. Resultaten

De hierboven beschreven activiteiten hadden in 2019 de volgende resultaten:

Methoden

De voortgang met methodedocumenten in december 2019 was als volgt:

Methodedocument	Status
Valuta voor Veen	Vastgesteld en opgenomen in Rulebook
Aqua- en riothermie	Vastgesteld en opgenomen in Rulebook
Revitalisering van bossen (Essentaksterfte)	In behandeling bij Werkgroep 2 na advies Commissie van Deskundigen
Cow credits	Voor advies bij Commissie van Deskundigen
Recell	In voorbereiding in Werkgroep 1
Olivijn	In voorbereiding in Werkgroep 1
Band op Spanning	In voorbereiding in Werkgroep 1
Blue carbon	In voorbereiding in Werkgroep 2

Regels

De voortgang met regels voor de Nationale Koolstofmarkt in december 2019 was als volgt:

D	Status
Additionaliteit	Vastgesteld en in opgenomen in Rulebook
Ex ante uitgifte van certificaten	Vastgesteld en in opgenomen in Rulebook
Procedure voor uitgifte van certificaten	Vastgesteld en in opgenomen in Rulebook
CO₂-reductieberekening elektriciteit in het licht van het ETS	Vastgesteld en in opgenomen in Rulebook
Verificatie van emissiereductie bij kleinschalige projecten	In behandeling in Werkgroep 1

Projecten

In december 2019 werd het eerste projectplan ingediend bij SNK (projecttype 'Valuta voor Veen'). Voor dit projectplan werd een validatiemodel opgesteld, waarna validatie van het plan begon. De verwachting is dat de validatie begin 2020 zal zijn afgerond, waarna het project van start kan.

Website

In 2019 werd de website www.NationaleCO2markt.nl opnieuw opgezet met een eenvoudige vormgeving. De website is vooral functioneel gemaakt voor het publiceren van Regels en Methoden voor het vaststellen van emissiereductie, bijvoorbeeld t.b.v. publieke inspraak en voor projectontwikkelaars.

Verder heeft SNK een actief Twitter-account: [@natCO2markt](https://twitter.com/natCO2markt)

Belangstellenden voor de Nationale Koolstofmarkt kunnen zich inschrijven voor een nieuwsbrief. Nieuwsbrieven worden per kwartaal uitgebracht (met een overzicht van de stand van zaken) en tussentijds als aankondiging van een nieuwe inspraakprocedure.

4. Verwachtingen voor 2020

Methoden en regels

De verwachting is dat er ook in 2020 methoden zullen worden ontwikkeld voor nieuwe projecttypen. Te denken valt aan methodes voor voedselbossen, revitalisering van bosgebieden, bosaanplant, agrarisch bosbeheer en hout in bouw. Met betrokkenen van deze projecttypen was in 2019 al oriënterend contact.

Verder zullen bestaande methodedocumenten moeten worden geactualiseerd op grond van nieuwe ontwikkelingen qua wetenschap en beleid.

Regels zijn te verwachten over onderwerpen die verband houden met verificatieprocessen en hoe deze zijn te vereenvoudigen voor kleinschalige projecten, zonder de kwaliteit van de certificaten te verminderen.

Projecten

Voor de projecttypen waarvoor methodedocumenten zijn vastgesteld in 2019 of zijn voorbereid, worden in 2020 projectplannen verwacht. Deze zullen door SNK worden geregistreerd in het register (zie hierna), gevolgd door de validatie. De omvang van de projectpijplijn in 2020 is moeilijk te schatten, maar een conservatieve schatting is dat de acht hierboven genoemde methoden in 2020 tot gemiddeld twee projecten kunnen leiden. Dit zou kunnen leiden tot een aantal van rond 15 projecten in het SNK-register gedurende dit jaar.

Communicatie

Communicatie over SNK zal in 2020 steeds belangrijker worden. Dit zal gaan over de werking van het systeem van de Nationale Koolstofmarkt, wie er aan kan meedoen en wat iemand met de certificaten kan. Per email en telefoon zal SNK, net als in 2019, deels deze communicatie blijven verzorgen, maar ook wordt in 2020 een infoblad gemaakt met daarin een aantal veel gestelde vragen, met standaard antwoorden. Dit dient ook als een hulpmiddel voor SNK-betrokkenen bij gesprekken met belangstellenden en media, waardoor verstrekte informatie consistent is.

SNK zal een communicatieprotocol opzetten, in overleg met de communicatiedeskundigen van de deelnemers aan de Stichting.

Register

In 2020 zal SNK een register opzetten voor het registreren van projectplannen en uitgegeven certificaten. De informatie in het register zal puur bedoeld zijn om informatie te verschaffen over projecten, emissiereducties en status van de certificaten. Via het register zal niet gehandeld kunnen worden.

Gezien de kosten van het opzetten van een geavanceerd register bij gespecialiseerde commerciële organisaties (tussen €30.000 en €50.000), zal SNK vooralsnog het register, met beperkte functionaliteit, in eigen beheer houden.

Tarieven

Het bestuur van SNK zal in 2020 tarieven vaststellen voor:

- Registratie van projectplan.
- Uitgifte per certificaat en inschrijving ervan in register.
- Overschrijven van certificaat in het register op naam van de koper ervan.

Deelnemers

SNK streeft ernaar om in 2020 de groep van deelnemers te verbreden en huurt een adviseur in om partijen te hiervoor te benaderen.